

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 20. mart 2015.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 20. marta 2015.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**JAVNA REDIGOVANA VERZIJA "ODLUKE PO DEVEDESET TREĆEM ZAHTJEVU
U VEZI S KRŠENJEM OBAVEZE OBJELODANJIVANJA"
DONIJETE 13. OKTOBRA 2014. GODINE**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Devedeset trećem zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i određivanje pravnog sredstva (avgust 2013.)", podnesenom na javnoj osnovi 27. avgusta 2014. (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim izdaje odluku s tim u vezi.

I. Argumenti

1. U Zahtjevu, optuženi tvrdi da je Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilaštvo) prekršilo pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) zbog neblagovremenog objelodanjivanja dva dopisa dana 21. avgusta 2014. (dalje u tekstu: Dopisi).¹ Viši zastupnik tužilaštva u Dopisima iznosi sažetak potencijalno oslobađajućih dokaza za objelodanjivanje u predmetu *Slobodan Milošević*.² Optuženi tvrdi da Dopisi upućuju na dokumente koji su oslobađajućeg karaktera [REDIGOVANO].³

2. Optuženi tvrdi da mu je kasnim objelodanjivanjem Dopisa nanijeta šteta jer se njima nije mogao poslužiti kako bi pronašao i izveo dokaze u svom dokaznom postupku koji je sada zaključen⁴ i traži da Vijeće donese zaključak da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika time što Dopise nije objelodanilo čim je to bilo praktično izvedivo.⁵ On takođe traži da Vijeće tužilaštvu naloži da "podatke objelodani u prvobitnoj formi" kako bi mu bilo omogućeno da pronađe izvor informacija i razgovara sa svjedokom koji bi mogao da ima saznanja o činjenicama u osnovi tog pitanja.⁶ Optuženi takođe traži da tužilaštvu bude naloženo da pretraži dosjee s korespondencijom svih predmeta Međunarodnog suda koji su povezani s događajima u ovom predmetu i da objelodani eventualne druge oslobađajuće materijale koje u toj pretrazi pronađe.⁷

---

¹ Zahtjev, par. 1-2.

² Zahtjev, par. 2, povjerljivi Dodaci A i B.

³ Zahtjev, par. 3-5.

⁴ Zahtjev, par. 7.

⁵ Zahtjev, par. 8.

⁶ Zahtjev, par. 9. Optuženi napominje da će možda tražiti da se ponovo otvori njegov dokazni postupak pošto zaključi svoju istragu u vezi s tim informacijama.

⁷ Zahtjev, par. 10.

3. Dana 10. septembra 2014. tužilaštvo je podnijelo povjerljivi "Odgovor tužilaštva na 93. zahtjev za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i određivanje pravnog sredstva (avgust 2014.)" (dalje u tekstu: Odgovor), u kojem tvrdi da Zahtjev treba biti odbijen.⁸ Tužilaštvo primjećuje da su Dopisi sažetak oslobađajućeg materijala sadržanog u razgovorima koje je obavilo tužilaštvo.⁹ Ono tvrdi da nije imalo obavezu da objelodani prvi dopis (dalje u tekstu: Prvi dopis) na osnovu pravila 68 jer je to sažetak razgovora obavljenog s Tomislavom Kovačem.¹⁰ Osim toga, taj razgovor je optuženom već objelodanjen 7. maja 2009.¹¹ Optuženi stoga nije pokazao da je prekršena obaveza objelodanjivanja.¹²

4. Drugi dopis (dalje u tekstu: Drugi dopis) govori o razgovoru s [REDIGOVANO] obavljen u skladu s odredbama pravila 70 (dalje u tekstu: Razgovor).¹³ Tužilaštvo priznaje da Razgovor nije ranije objelodanjen optuženom zbog ljudske greške.¹⁴ Razgovor je optuženom objelodanjen 5. septembra 2014., mada je davalac informacija na osnovu pravila 70 svoj pristanak dao u novembru 2011.¹⁵ Međutim, tužilaštvo tvrdi da optuženom tim kršenjem nije nanesena šteta zato što Razgovor ponavlja navode iz materijala koji mu je već objelodanjen ili dokaza koji su prihvaćeni u njegovom predmetu.¹⁶ Tužilaštvo takođe tvrdi da Razgovor ima marginalnu dokaznu vrijednost i da predstavlja dokaz iz treće ruke, za koje optuženi nije pokazao da doprinosi njegovoj tezi.¹⁷ Tužilaštvo ukazuje na primjere u kojima je optuženi izveo dokaze ili iznio argumente u svom Završnom podnesku [REDIGOVANO].¹⁸ Tužilaštvo tvrdi da optuženi, budući da mu nije nanesena šteta, nema pravo na pravno sredstvo i da je u svakom slučaju ono već objelodanilo izvore informacija koji se pominju u Dopisima.¹⁹ Tužilaštvo dalje navodi da je zahtjev optuženog da Tužilaštvu bude naloženo da pretraži svoje dosjee s

---

⁸ Odgovor, par. 1.

⁹ Odgovor, par. 1.

¹⁰ Odgovor, par. 3.

¹¹ Odgovor, par. 3.

¹² Odgovor, par. 1, 3-4. Tužilaštvo primjećuje da je optuženi posjedovao taj razgovor s Tomislavom Kovačem prije Kovačevog svjedočenja u ovom predmetu i da je optuženi stoga mogao da dođe do tih dokaza tokom njegovog svjedočenja.

¹³ Odgovor, par. 10-11, povjerljivi Dodatak A i B.

¹⁴ Odgovor, par. 1.

¹⁵ Odgovor, par. 10-11.

¹⁶ Odgovor, par. 1, 5.

¹⁷ Odgovor, par. 1, 8.

¹⁸ Odgovor, par. 5-7.

¹⁹ Odgovor, par. 2, 9-12. Tužilaštvo takođe tvrdi da je konstatovalo da kršenje obaveze objelodanjivanja nije posljedica "nepretraživanja korespondencije" nego da je to greška u postupku pribavljanja odobrenja i objelodanjivanja na osnovu pravila 70.

korespondencijom iz svih relevantnih predmeta nepotreban budući da mu Dopisi nisu objelodanjeni zbog ljudske greške, a ne zato što nije identifikovan osnovni materijal.²⁰

5. Vijeće je 12. septembra 2014. na povjerljivoj osnovi izdalo "Poziv u vezi s devedeset trećim zahtjevom optuženog u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja" (dalje u tekstu: Poziv), kojim je optuženog pozvalo da, ako to želi, nadopuni svoj Zahtjev i iznese argumente o tome da li je tužilaštvo prekršilo obavezu objelodanjivanja u vezi s Razgovorom.²¹

6. Optuženi je 15. septembra 2014. na povjerljivoj osnovi podnio "Dopunski podnesak u prilog Devedeset trećem zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i određivanje pravnog sredstva" (dalje u tekstu: Dopunski podnesak). Kao što je Vijeće zatražilo u svom pozivu, optuženi je dostavio primjerke Razgovora i dopunjenu verziju Razgovora, koje mu je objelodanilo tužilaštvo.²² Optuženi tvrdi da je kasnim objelodanjivanjem Razgovora prekršeno pravilo 68 Pravilnika što tužilaštvo "čini se priznaje".²³ Po tvrdnjama optuženog, Razgovor je potencijalno oslobađajući u pogledu [REDIGOVANO].²⁴ Optuženi traži da Vijeće zaključi da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 jer je propustilo da objelodani Razgovor i Dopise.²⁵ On zaključuje da mu je tim kršenjima nanesena šteta jer nije mogao da "pribavi i izvede dokaze" koji bi protivrječili tezi tužilaštva.²⁶

7. Dana 17. septembra 2014., tužilaštvo je putem e-maila priopštilo da ne želi da podnosi dalji odgovor u vezi s Dopunskim podneskom.

8. Dana 26. septembra 2014., optuženi je podnio povjerljivi "Drugi dopunski podnesak u prilog Devedeset trećem zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i određivanje pravnog sredstva" (dalje u tekstu: Drugi podnesak). Dana 24. septembra 2014., tužilaštvo je objelodanilo redigovani telegram [REDIGOVANO] poslao u junu 1996. (dalje u tekstu: Telegram) [REDIGOVANO].²⁷ Tužilaštvo taj Telegram posjeduje od 10. septembra 2003.²⁸

---

²⁰ Odgovor, par. 12.

²¹ Poziv, par. 3.

²² Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C i D.

²³ Dopunski podnesak, par. 3.

²⁴ Dopunski podnesak, par. 4.

²⁵ Dopunski podnesak, par. 6.

²⁶ Dopunski podnesak, par. 6.

²⁷ Drugi podnesak, par. 2.

²⁸ Drugi podnesak, par. 3.

Optuženi tvrdi da Telegram sadrži oslobađajuće informacije u vezi s [REDIGOVANO] i da je njegovim neobjelodanjivanjem prekršeno pravilo 68.²⁹ Optuženi traži da Vijeće zaključi da je došlo do kršenja obaveze objelodanjivanja u vezi s Telegramom i tvrdi da mu je nanesena šteta jer nije bio u mogućnosti da pribavi i izvede taj dokaz koji protivrječi tezi tužilaštva.³⁰ On ponavlja svoj zahtjev za donošenje zaključka da je kasnim objelodanjivanjem Dopisa i Razgovora prekršena obaveza objelodanjivanja i traži da Vijeće održi pretres kako bi utvrdilo razloge tih kršenja.³¹ Optuženi u svom podnesku navodi da posljednje kršenje obaveze objelodanjivanja dovodi u sumnju obrazloženje tužilaštva i sugeriše da je tužilaštvo "u najmanju ruku bilo nesavjesno".³² Optuženi zaključuje da neprekidna kršenja u ovako kasnoj fazi ukazuju na to da pristup koji je usvojilo Vijeće nije riješio problem i da su mu time "prekršena prava na oslobađajuće podatke i pravično suđenje".³³

9. Dana 10. oktobra 2014., tužilaštvo je na povjerljivoj osnovi podnijelo "Dopunski odgovor na Drugi dopunski podnesak u prilog Devedeset trećem zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i određivanje pravnog sredstva" (dalje u tekstu: Dopunski odgovor). Tužilaštvo prihvata da je, na osnovu pravila 68 Pravilnika, Telegram trebao da bude objelodanjen ranije i izražava žaljenje zbog tog propusta.³⁴ Tužilaštvo tvrdi da optuženi nije pokazao da mu je tim kasnim objelodanjivanjem nanijeta šteta i ponavlja argumente već iznijete u Odgovoru u pogledu toga zašto te informacije ponavljaju već navedeno ili su od marginalne dokazne vrijednosti.³⁵ Ono takođe ponavlja da optuženi, budući da mu nije nanesena šteta, nema pravo na pravno sredstvo.³⁶

10. Tužilaštvo takođe objašnjava da su kršenja obaveze objelodanjivanja rezultat "ljudske greške", a ne sistemski problem u praksi objelodanjivanja.³⁷ Tužilaštvo navodi daljnje pojedinosti o tome zašto Telegram, na koji Razgovor upućuje, nije ranije identifikovan i koji su koraci preduzeti kako bi se obezbijedilo da sav materijal za objelodanjivanje na koji upućuje

---

²⁹ Drugi podnesak, par. 4.

³⁰ Drugi podnesak, par. 5.

³¹ Drugi podnesak, par. 5-6.

³² Drugi podnesak, par. 6.

³³ Drugi podnesak, par. 7.

³⁴ Dopunski odgovor, par. 3.

³⁵ Dopunski odgovor, par. 5-7.

³⁶ Dopunski odgovor, par. 8.

³⁷ Dopunski odgovor, par. 8-9.

Razgovor bude objelodanjen optuženom.³⁸ Tužilaštvo stoga zaključuje da je zahtjev za pretres neutemeljen i da ne bi služio nikakvoj svrsi.³⁹

II. Mjerodavno pravo

11. Pravilo 68 Pravilnika tužilaštvu nameće trajnu obavezu objelodanjivanja s ciljem da "objelodani sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu uputiti na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe". Da bi se utvrdilo kršenje te obaveze od strane tužilaštva optuženi mora "iznijeti *prima facie* dokaze o mogućem oslobađajućem ili ublažujućem karakteru" traženog materijala.⁴⁰

12. Pravilo 68 nalaže da Pretresno vijeće može *proprio motu* ili na zahtjev bilo koje od strana odlučiti koje će sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja po Pravilniku. Pri utvrđivanju eventualnog primjerenog pravnog sredstva Vijeće mora da ispita da li je relevantnim kršenjem optuženom nanesena šteta ili ne.⁴¹

III. Diskusija

13. U vezi s Dopisima, Vijeće nije mišljenja da ti dokumenti spadaju u djelokrug pravila 68 Pravilnika. Oni jednostavno obuhvataju sažetak oslobađajućih osnovnih dokumenata koji je tužilaštvo sačinilo za svrhe objelodanjivanja. Vijeće nije mišljenja da je takav sažetak osnovnih dokumenata potencijalno oslobađajući i stoga odbacuje Zahtjev u pogledu Dopisa.

14. Međutim, Vijeće jeste razmotrilo da li je došlo do kršenja u vezi s objelodanjivanjem osnovnih dokumenata na koje upućuju Dopisi. Razgovor s Tomislavom Kovačem, na koji upućuje Prvi dopis, objelodanjen je optuženom u maju 2009. Vijeće stoga zaključuje da u pogledu toga nije prekršena obaveza objelodanjivanja.

---

³⁸ Dopunski odgovor, par. 10.

³⁹ Dopunski odgovor, par. 11.

⁴⁰ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. (Žalbena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

⁴¹ *Kordić i Čerkez*, Drugostepena presuda, par. 179; *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. juli 2004., par. 268.

15. Vijeće će sada razmotriti Razgovor na koji upućuje Drugi dopis. [REDIGOVANO];⁴² [REDIGOVANO];⁴³ [REDIGOVANO];⁴⁴ [REDIGOVANO];⁴⁵ [REDIGOVANO];⁴⁶ [REDIGOVANO];⁴⁷ [REDIGOVANO].⁴⁸ Pošto je razmotrilo te reference u svjetlu cijelog Razgovora i dopunjene verzije Razgovora, Vijeće smatra da Razgovor odista sadrži nešto potencijalno oslobađajućeg materijala.

16. Razgovor je optuženom objelodanjen tek 5. septembra 2014., mada se davalac informacija na osnovu pravila 70 saglasio s objelodanjivanjem u novembru 2011. Ovo kašnjenje je očigledno neprihvatljivo i, suprotno argumentima tužilaštva, daje lošu sliku o njegovoj praksi objelodanjivanja. Vijeće stoga zaključuje da je tužilaštvo prekršilo svoje obaveze objelodanjivanja na osnovu pravila 68 Pravilnika time što, nakon što je dobilo pristanak na osnovu pravila 70, Razgovor nije objelodanilo čim je to bilo praktično izvedivo. [REDIGOVANO]. U tom smislu Vijeće zaključuje da je Telegram takođe potencijalno oslobađajući i da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika time što taj dokument nije objelodanilo do 24. septembra 2014., uprkos tome što mu je u posjedu od septembra 2003.

17. Prekršivši obavezu objelodanjivanja tužilaštvo je uskratilo optuženom priliku da Razgovor i Telegram koristi u svom dokaznom postupku. Optuženi sada zbog toga traži od UK da mu dostavi dodatne dokumente o tom Razgovoru [REDIGOVANO].⁴⁹ Međutim, Vijeće primjećuje da Razgovor, u velikoj mjeri, ponavlja druge dokaze koje je optuženi izveo u vezi s [REDIGOVANO].⁵⁰ Vijeće stoga nije mišljenja da Razgovor dodaje nešto novo ili značajno tezi optuženog i stoga zaključuje da u pogledu objelodanjivanja materijala [REDIGOVANO] nije prouzrokovana nikakva šteta.

18. Vijeće konstatuje da pominjanja [REDIGOVANO] u Razgovoru i Telegramu nisu ponavljanja već iznesenih informacija. Međutim, Vijeće zaključuje da je taj dokaz [REDIGOVANO] u veoma velikoj mjeri primio sa zadržkom i da je on toliko male dokazne

---

⁴² Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C, str. 4.

⁴³ Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C, str. 5.

⁴⁴ Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C, str. 5. [REDIGOVANO]

⁴⁵ Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C, str. 6.

⁴⁶ Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C, str. 7.

⁴⁷ Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C, str. 8.

⁴⁸ Dopunski podnesak, povjerljivi Dodatak C, str. 11.

⁴⁹ [REDIGOVANO]

⁵⁰ [REDIGOVANO]

vrijednosti da optuženom tim kasnim objelodanjivanjem nije nanescena šteta. [REDIGOVANO] S obzirom na kontekst [REDIGOVANO] čak i da [REDIGOVANO] direktno svjedočio o sadržaju Razgovora i Telegrama, to bi ostao dokaz iz druge ruke veoma male dokazne vrijednosti. Vijeće stoga zaključuje da optuženi nije pretrpio nikakvu štetu uslijed tog kršenja obaveze objelodanjivanja.

19. Optuženi u Zahtjevu traži da Vijeće tužilaštvu izda nalog da (i) objelodani materijal na koji upućuju Dopisi kako bi mu se omogućilo da pronađe izvor informacije, i da tužilaštvo (ii) pretraži svoje dosjee s korespondencijom svih predmeta pred Međunarodnim sudom koji su povezani s događajima u ovom predmetu i da objelodani eventualni dodatni oslobađajući materijal pronađen prilikom te pretrage. Tužilaštvo, s druge pak strane, tvrdi da je to kršenje obaveze objelodanjivanja posljedica ljudske greške, koja ne ukazuje na grešku u njegovoj metodi potrage za potencijalno oslobađajućim materijalom.

20. Budući da je tužilaštvo objelodanilo materijal na koji upućuju Dopisi, između ostalog i Razgovor, prvi dio Zahtjeva optuženog sada je bespredmetan. U pogledu drugog dijela, iako je Vijeće mišljenja da optuženom nije nanescena šteta kršenjem obaveze objelodanjivanja, ono nije zadovoljno obrazloženjem tužilaštva zašto Razgovor i Telegram nisu ranije objelodanjeni. Vijeće će stoga naložiti tužilaštvu da podnese izvještaj (i) kojim potvrđuje da je pregledalo sve dosjee s korespondencijom iz svih relevantnih predmeta za svrhu objelodanjivanja na osnovu pravila 68; i (ii) kojim objašnjava koje su mjere preduzete kako bi obezbijedilo da ljudska greška u "postupku pribavljanja odobrenja i objelodanjivanja na osnovu pravila 70" bude ispravljena kako bi se potvrdilo da slične greške nisu i više neće biti pravljene.

IV. Dispozitiv

21. Iz gorenavedenih razloga, Vijeće na osnovu pravila 54, 68, 68*bis* i 89 Pravila , ovim:

- (a) djelimično **ODOBRAVA**, većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,⁵¹ ovaj Zahtjev i zaključuje da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika svojim kasnim objelodanjivanjem Razgovora i Telegrama; i
- (b) **NALAŽE** tužilaštvu da do 27. oktobra 2014. podnese izvještaj opisan u paragrafu 19 gore u tekstu; i
- (c) **ODBIJA** Zahtjevu u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 20. marta 2015. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

---

⁵¹ Sudija Kwon poziva se na svoje Djelimično suprotno mišljenje u vezi sa Odlukom po zahtjevima optuženog broj 37-42 u vezi sa kršenjem odredbi pravila o objelodanjivanju i djelimično suprotno mišljenje sudije Kwona, 29. mart 2011. Iako se sudija Kwon slaže sa većinom da je došlo do kršenja pravila 68 Pravilnika, s obzirom da nije nanesena šteta optuženom on smatra da bi Zahtjev trebalo odbaciti u cijelosti.